

توسعه روستایی با رویکرد گسترش فضای کسب و کار با رهیافت خوشه‌ها: مطالعه

مروری

محمد تیرگری سراجی^۱، محمود دانشور کاخکی^۲

^۱ دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد/ دانشگاه فردوسی مشهد- گروه اقتصاد کشاورزی، گرایش سیاست و توسعه

روستایی، ^۲ استاد و عضو هیئت علمی گروه اقتصاد کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد

mohammad.tirgari@yahoo.com

توجه به مفهوم آگاهی و رقابت‌پذیری عامل بقای اقتصادهای روستایی در مقابل موج توسعه برآمده از صنعتی شدن و شهرنشینی می‌باشد. چرا که بسیاری از صنایع معیشتی خانوارهای روستایی و یا ساکن در مناطق دور از دسترس در اثر عدم رقابت‌پذیری با صنایع شهری حذف شده؛ بنابراین دفع و رفع اثرات جانبی کنفی توسعه اقتصادی بر اقتصادهای محلی (روستایی) با در پیش گرفتن رویکردهای توسعه منطقه‌ای توسط دولت‌های ملی و محلی ضروری است. توسعه روستایی مستلزم به‌کارگیری صنایع روستایی متنوع کشاورزی و غیر کشاورزی و استفاده از زمین، مشاغل جدید روستایی و درآمدهای سرانه بالاتر است. یکی از مهم‌ترین روش‌ها برای حذف نواقص فوق و دستیابی به توسعه روستایی از طریق رقابت‌پذیری بنگاه‌های روستایی، استفاده از قابلیت خوشه‌های روستایی است. خوشه‌ها مفهومی است که از دو دهه قبل به طور گسترده‌ای مورد توجه محققان و سیاست‌گذاران قرار گرفته‌است. خوشه‌ها در برنامه‌های توسعه منطقه‌ای اتحادیه اروپا تا سال ۲۰۲۰ نقش پررنگی دارد. قابلیت خوشه‌ها در حذف آثار جانبی منفی ناشی از توسعه اقتصادی بر روستاها در حین رونق بخشی به کسب و کارهای کشاورزی و غیر کشاورزی جالب توجه است. این نقش از طریق توجه به مولفه‌های انتقال دانش و نوآوری قابل تحقق می‌شود. تاکنون مطالعات بسیاری در تبیین و بسط خوشه‌ها توسط محققان و یا به سفارش سازمان‌های بین‌المللی انجام گرفته است. هدف از انجام مطالعه پیش‌روی مروری بر مطالعات گذشته و تبیین قابلیت‌ها و کارکردهای خوشه‌های روستایی به منظور استفاده بهینه از عوامل اقتصادی، منابع طبیعی و زیرساخت‌های روستایی در راستای افزایش اشتغال و بهبود فضای کسب و کار روستایی، جلوگیری از مهاجرت‌های بی‌رویه به شهرها، افزایش سطح آگاهی از فرصت‌های نهفته در محیط روستاها و شکوفایی استعدادهای طبیعی و انسانی (اعم از مردان و زنان) با تاکید بر افزایش دانش و نوآوری می‌باشد.

واژه های کلیدی: توسعه روستایی، خوشه‌های روستایی، انتقال دانش، رقابت‌پذیری، نوآوری